

До Председателя на Научно жури,
определено със заповед № Р-109-5/06.01.2023г.
на Ректора на Медицински университет – Варна
и на основание Протокол № 1/18.01.2023г.

СТАНОВИЩЕ

От доц. д-р Ирена Иванова Генчева – Ангелова, д.м.

научна специалност Клинична лаборатория,

Доцент към катедра „Клинична лаборатория, клинична имунология и алергология“,

Факултет Здравни грижи, Медицински университет – Плевен

относно дисертационен труд

на д-р Гергана Младенова Чаушева на тема:

„ Лабораторна оценка на сърдечно – съдов риск при лица с дългогодишен захарен
диабет тип I – адипокини, остеопротегерин, асиметричен диметил- аргинин“,
докторант в редовна форма на обучение, в професионално направление 7.1 Медицина,
по докторска програма “ Клинична лаборатория“

1. Общо представяне на процедурата

Представеният комплект материали съответства на изискванията на процедурата за придобиване на ОНС „ Доктор“, съгласно правилника на МУ – Варна и включва всички необходими документи.

2. Кратки биографични данни за докторанта

Д-р Гергана Чаушева е родена през 1987г. Завършва IV Езикова гимназия „ Фредерик Жолио- Кюри“ през 2006г. и Медицина в МУ – Варна през 2012г. От 2013г. работи като лекар в Клинична лаборатория към УМБАЛ „Св. Марина“ – Варна, а от 2017г. е асистент към МУ „ Проф. д-р Параскев Стоянов“ в Катедра „Клинична лаборатория“. През 2018г. придобива специалност по Клинична лаборатория. От 2020г. е зачислена като докторнт в редовна форма на обучение по докторска програма “Клинична лаборатория“, професионално направление 7.1 Медицина.

3. Актуалност на темата

Захарният диабет (ЗД) е хронично, социалнозначимо заболяване с прогресивно нарастваща честота в световен мащаб и в България. С увеличаване на продължителността на живот, сърдечно-съдовите заболявания (ССЗ) се превръщат в основна причина за смъртност при пациентите със ЗД тип 1 (Т1Д). Понастоящем стратификацията на риска и скрининговите програми за оценка на сърдечно-съдовия риск (ССР) при Т1Д са предимно екстраполирани от проучвания при пациенти със ЗД тип 2 (Т2Д) или общата популация. Този подход е незадоволителен поради съществени различия в патофизиологичните механизми за развитие на ССЗ между Т1Д и Т2Д.

Лабораторната оценка на ССР посредством въвеждането на нови биомаркери, като асиметричен диметиларгинин (ADMA), остеопротегерин (OPG), адипонектин (ADNC) и лептин (Lep), което е обект на научното търсене на дисертационната работа на д-р Гергана Чаушева, би позволило оптимизиране на диагностичните и терапевтичните подходи при пациенти със Т1Д. Посредством тези биомаркери може да се определя степента на ССР при тези пациенти. Научното изследване дава възможност да се установи, дали количественото определяне на серумните асиметричен диметиларгинин, остеопротегерин, адипонектин и лептин е с висока информативна стойност за клиничната практика по отношение на стратификацията на риска от ССЗ с цел постигане на по-добро качество на живот и преживяемост за пациентите с Т1Д.

Всичко това, определя темата на дисертационния труд като актуална и полезна за клиничната практика. Резултатите са от значение за развитието на науката и практическото поведение за превенция на ССЗ при лица с дългогодишен Т1Д.

4. Оценка на дисертационния труд

Представеният дисертационен труд обхваща общо 175 страници, онагледени с 56 таблици и 52 фигури, и е оформен в следните раздели: Заглавна страница, Съдържание (3 страници), Използвани съкращения(1 страница), Въведение(2 страници), Литературен обзор(42 страници), Цел и задачи(1 страница), Материал и Методи(6 страници), Резултати(67 страници), Дискусия(28 страници), Изводи и приноси(3 страници). Библиографията съдържа 307 литературни източника, от тях 14 на кирилица и 293 на латиница.

5. Структура на дисертационния труд

Структурата и съдържанието са представени коректно и подробно. Изведени са най-често използваните съкращения. Отделните глави и подглави са надлежно оформени, което дава яснота и прегледност на дисертационния труд.

Литературният обзор е много добре структуриран и включва актуална информация по темата. Представени са подробно епидемиологичните данни за ЗД тип 1, в световен и национален мащаб. Те обобщават някои особени аспекти на атеросклеротичния процес при Т1Д, асоциирани с възраст на диагностициране, прогресия на болестта и асимптомно протичане на ИБС. Оценен е сърдечно – съдовия риск при тези пациенти, както и кандидат - биомаркери за оценка на ССР при тях, а именно асиметричен диметиларгинин, остеопротегерин, лептин и адипонектин. Докторантът познава отлично състоянието на проблема и представя задълбочен анализ.

Целта на дисертационния труд е ясно формулирана, да се анализира прогностичната стойност на: асиметричен диметиларгинин (ADMA), остеопротегерин (OPG), лептин (Lep) и адипонектин (ADNC) спрямо специфични инструменти за оценка на ССР – STENO Type 1 Risk Engine (ST1RE) и ESC 2019 г. и спрямо хематологични показатели при лица с дългогодишен Т1Д.

Материал и методи – за целите на настоящата дисертация д-р Чаушева подбира 59 здрави доброволци и 124 пациенти с дългогодишен Т1Д. Лабораторните изследвания са извършени в МДЛ Клинична лаборатория към УМБАЛ „Св. Марина“ – Варна. Добре изведени са критериите за включване и изключване в проучването. Използвани са калкулатори за оценка на ССР - STENO Type 1 Risk Engine (ST1RE); RiskFactor3. За статистическа обработка на данните са използвани възможностите на статистическия пакет SPSS 19.

Резултати – резултатите от проучването са представени в 6 раздела, добре онагледени в табличен и графичен вид, придружени с коментар. Сравнени са хематоморфологичните показатели между пациенти с Т1Д и здрави лица. Направени са връзки с OPG, ADMA, ADNC и Lep; със ST1RE, ESC от 2019 г. и Riskfactor3. Направени са асоциации между левкоцитозата и анемията, и ССР при лица с дългогодишен Т1Д. Стойностите на ADNC и Lep също са асоциирани с анемия, левкоцитоза и тромбоцитоза

В дискусията са коментирани подробно клинично - лабораторните характеристики на изследваните лица. В пет раздела са представени и дискутирани прогностичната стойност на всеки един от проучваните биомаркери. Коментирани са какво е влиянието на пола, възрастта и давността на диабета върху техните стойности. Представени са средните им нива в зависимост от категорията на ССР според ST1RE и ESC от 2019 г. при пациентите с Т1Д. Оценени са направените връзки с AlbU, CRP, HbA1C и с RiskFactor3, както и ROC анализите за извеждане на прагови стойности на

изследваните показатели при Т1Д. В раздел 6 са разгледани връзките между хематоморфологичните промени и ССР при пациенти със Т1Д. Представени са тенденциите за развитие на анемия и левкоцитоза при тези лица. Изведени са зависимостите между четирите изследвани показателя и хематоморфологичните показатели.

В дисертационният труд са изведени 12 **извода**, които са в съответствие с получените резултати и са логично изведени от поставените задачи.

Приносите в дисертационния труд са разделени в две категории: с оригинален характер и с теоретичен и научно-приложен характер.

Автореферат и публикации, свързани с дисертационния труд:

Авторефератът, като съдържание и качество, представя пълно резултатите от научното търсене в дисертацията. Дисертантът има 2 научни публикации и 4 участия в научни форуми, свързани с дисертационния труд.

Заключение:

Дисертационният труд на д-р Гергана Младенова Чаушева „Лабораторна оценка на сърдечно – съдов риск при лица с дългогодишен захарен диабет тип I – адипокини, остеопротегерин, асиметричен диметил- аргинин“ е актуален и правилно структуриран. Дисертацията отговаря на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България(ЗАРСБ), Правилника за неговото прилагане и Правилника за развитие на академичния състав в МУ – Варна за придобиване на научна и образователна степен „Доктор“.

Убедено давам **положително** становище за присъждане на образователна и научна степен „ Доктор“ по научната специалност „Клинична лаборатория“ на д-р Гергана Младенова Чаушева.

6.02.2023г.

гр. Плевен

Подпис:

/доц. Д-р Ирена Генчева, д.м./